

14 Οκτωβρίου 2019

Ν' αντιστεκόμαστε με γενναιότητα...

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες

Ν' αντιστεκόμαστε με γενναιότητα στην ακηδία και τη λύπη που μας προξενούν οι δαίμονες

Από το βίο της αγίας Συγκλητικής

Η μακαρία Συγκλητική είπε στις αδελφές, πού είχαν συγκεντρωθεί κοντά της:

Υπάρχει λύπη ωφέλιμη και λύπη βλαπτική. και ωφέλιμη είναι ή λύπη, όταν ο άνθρωπος θρηνεί για τις αμαρτίες του, όταν θλίβεται για την (πνευματική) άγνοια του πλησίον, όταν ανησυχεί μήπως ξεφύγει από το σκοπό του και όταν έχει αγωνία να κατακτήσει την τέλεια αρετή. Υπάρχει όμως και ή λύπη πού υποβάλλει ο εχθρός, κι αυτή είναι εντελώς παράλογη. Από μερικούς ονομάζεται και ακηδία. Τη λύπη αυτή πρέπει να την αποδιώχνουμε με την προσευχή κυρίως και την ψαλμωδία, κάνοντας τη σκέψη, ότι στην παρούσα ζωή κανένας ασύνετος δεν είναι χωρίς (τέτοιες) λύπες.

Του αββά Ησαΐα

Αν αγωνίζεσαι εναντίον κάποιου πάθους, μη λιποψυχήσεις. Ρίξε τον εαυτό σου μπροστά στο Θεό, λέγοντας Του: “Κύριε, δεν έχω τη δύναμη να νικήσω αυτό το πάθος, βοήθησε με τον ταλαίπωρο” Έτσι πες μ’ όλη σου την καρδιά, και θα νιώσεις ανάπαυση.

Του αββά Μάρκου

Αν στεναχωρηθείς με διάφορους τρόπους από την κακία και πέσεις σε ακηδία, συλλογίσου το θάνατό σου και τις φοβερές τιμωρίες. Καλύτερα νά προσκολλάσαι στο Θεό με προσευχή και ελπίδα (Ψαλμ. 72:28), παρά νά έχεις εξωτερικές ενθυμήσεις, κι αν ακόμα είναι ωφέλιμες.

Του αββά Κασσιανού

Το φοβερό πνεύμα της λύπης, όταν κυριεύσει την ψυχή του ανθρώπου και τη σκοτίσει ολοκληρωτικά, την εμποδίζει από κάθε αγαθή εργασία και τη γεμίζει με κάθε κακία. Γιατί δεν της επιτρέπει να προσεύχεται με προθυμία, δεν την αφήνει να εγκαρτερεί στην ωφέλεια των ιερών αναγνωσμάτων, κάνει τον άνθρωπο οργίλο και επιθετικό προς τούς αδελφούς, γεννάει το μίσος και εναντίον ακόμα του μοναχικού σχήματος. Και γενικά η λύπη, αφού δημιουργήσει σύγχυση σ’ όλες τις σωτήριες σκέψεις της ψυχής και παραλύσει τη δραστηριότητα και την καρτερία της, τη φέρνει σε σημείο νά είναι σαν ανόητη και μανιακή, δένοντάς την με το λογισμό της απελπισίας.

Όπως ο σκόρος τρώει το ρούχο και το σκουλήκι το ξύλο, έτσι και η λύπη κατατρώει την ψυχή του ανθρώπου. Πείθει τον άνθρωπο ν’ αποφεύγει κάθε καλή πνευματική συναναστροφή, και δεν του επιτρέπει ούτε από γνήσιους φίλους νά δέχεται συμβουλή ούτε καλή και ειρηνική απάντηση νά τούς δίνει, αλλ’ αφού κυριαρχήσει σ’ όλη την ψυχή, τη γεμίζει με δυσαρέσκεια και ακηδία. Και τότε τη βάζει ν’ αποφεύγει τούς ανθρώπους, γιατί γίνονται σ’ αυτήν αίτιοι ταραχής. Και δεν την αφήνει νά καταλάβει, πώς η αρρώστια δεν οφείλεται σε εξωτερικά αίτια, αλλά την έχει από μέσα της και φανερώνεται τότε, πού θα έρθουν οι πειρασμοί και με τη δοκιμασία θα τη φέρουν στην επιφάνεια. Γιατί ποτέ δεν μπορεί νά υποστεί βλάβη ο άνθρωπος από άλλον, αν δεν έχει μέσα του αποθηκευμένες τις αφορμές

των παθών.

Γι' αυτό και ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, ο Γιατρός των ψυχών, ο μόνος πού γνωρίζει ακριβώς, ως Δημιουργός, τα ψυχικά τραύματα και καθορίζει γι' αυτά τις κατάλληλες θεραπείες, δεν παραγγέλλει ν' αποφεύγουμε τις συναναστροφές των ανθρώπων, αλλά να κόβουμε τις αιτίες της κακίας πού είναι μέσα μας. Γιατί γνωρίζει πώς ή υγεία της ψυχής δεν κατορθώνεται με το χωρισμό από τους ανθρώπους, αλλά με τη συναναστροφή των ενάρετων και τη συνεχή εξάσκηση. Εκείνος λοιπόν πού, για κάποιες εύλογες τάχα προφάσεις, εγκαταλείπει τους αδελφούς, ας είναι βέβαιος ότι δεν κόβει με την αναχώρηση του τις αφορμές της λύπης, αλλά μόνο έκανε μιαν εναλλαγή τους, γιατί ή αρρώστια πού έχει μέσα του θα τις ανακινήσει πάλι, εξαιτίας άλλων περιστατικών.

Γι' αυτό ας μη θεωρούμε κανέναν από τους άλλους σαν αίτιο των αναταραχών των παθών μας, αλλά μονάχα τον εαυτό μας. και όλος ο πόλεμος μας ας γίνεται εναντίον των παθών πού είναι μέσα μας. Γιατί αν αυτά, με τη βοήθεια του Θεού, βγουν από μέσα μας, όχι μόνο με ανθρώπους, αλλά και με άγρια θηρία εύκολα θα μπορούμε να ζήσουμε, όπως είπε ο μακάριος Ιώβ: "Θήρες άγριοι ειρηνεύσουσί σοι" (Ιώβ 5:23).

Πρώτα-πρώτα λοιπόν ας αγωνιστούμε εναντίον του πνεύματος της λύπης, πού μας φέρνει την απελπισία, απομακρύνοντας το από την καρδιά μας με την ελπίδα στο Θεό. Γιατί αυτό το πνεύμα δεν άφησε τον Κάιν να μετανοήσει μετά την αδελφοκτονία, ούτε τον Ιούδα μετά την προδοσία του Κυρίου. Εκείνη μόνο τη λύπη να καλλιεργήσουμε, πού συνίσταται στη μετάνοια για τις αμαρτίες μας ενωμένη με την αγαθή ελπίδα, και πού μας προετοιμάζει ν' αποκτήσουμε τα ουράνια αγαθά. Αυτή είναι πού μακαρίζεται και από το Χριστό με το λόγο, "μακάριοι οι πενθούντες, κ.λπ." (Ματθ. 5:4). Αυτή είναι πού εγκωμιάζεται και από τον απόστολο με τη φράση, "ή κατά Θεόν λύπη μετάνοια εις σωτήρια αμεταμέλητων κατεργάζεται" (Β' Κορ. 7:10).

Αυτή λοιπόν ή σωτήρια λύπη, τρέφοντας την ψυχή με την ελπίδα πού ακολουθεί τη μετάνοια, είναι ανάμικτη με χαρά. Γι' αυτό και κάνει τον άνθρωπο πρόθυμο και υπάκουο για κάθε καλό έργο, εύκολοπλησίαστο, πράο, ανεξίκακο, υπομονετικό σε κάθε αγαθό κόπο, αφού είναι λύπη κατά Θεόν. Και μ' αυτό γίνονται πια φανεροί οι καρποί του Αγίου Πνεύματος στον άνθρωπο, δηλαδή ή αγάπη, ή χαρά, ή ειρήνη, ή μακροθυμία, ή αγαθότητα, ή πίστη, ή εγκράτεια (βλ. Γαλ. 5:22).

Της αντίθετης πάλι λύπης οι καρποί είναι οι έξης: άκηδία, ανυπομονησία, θυμός, μίσος, αντιλογία, απελπισία, οκνηρία στην προσευχή και την ψαλμωδία. Αυτή τη λύπη πρέπει να την αποφεύγουμε όπως την πορνεία και τη φιλαργυρία Και το θυμό

και τα υπόλοιπα πάθη. Αυτή ή λύπη θεραπεύεται με την προσευχή Και την ψαλμωδία, με την ελπίδα στο Θεό, με τη μελέτη των θείων λόγων Και με την υπομονή στους πειρασμούς.

Γιατί αν δεν βρει το μοναχό ασφαλισμένο μ' αυτά τα όπλα, τον κάνει άστατο Και ονειροπόλο Και ράθυμο Και άεργο Και τον οδηγεί να επισκέπτεται πολλά μοναστήρια Και να μη φροντίζει για τίποτε άλλο παρά που γίνονται τραπέζια Και συμπόσια. Γιατί ή διάνοια αυτού πού έπεσε σε άκηδία, τίποτε άλλο δεν φαντάζεται, παρά τις ονειροπολήσεις όσων αναφέραμε. Άπ' αυτά τον δεσμεύει Και σε κοσμικά πράγματα Και τον δελεάζει λίγο-λίγο σε επιβλαβείς ασχολίες, ώσπου να τον διώξει κι άπ' αυτή τη μοναχική ζωή.

Ο απόστολος, γνωρίζοντας πόσο βαρεία είναι τούτη η αρρώστια και θέλοντας να την ξεριζώσει από τις ψυχές μας, φανερώνει τις αιτίες από τις όποιες γεννιέται Και λέει: "Παραγγέλλομεν δε υμίν, αδελφοί, εν ονόματι του Κυρίου ημών Ιησού Χρίστου, στέλλεσθαι υμάς από παντός αδελφού ατάκτως περιπατούντος και μη κατά την παράδοσιν ην παρέλαβον παρ' ημών. Αυτοί γαρ οίδατε πώς δει μιμείσθαι ημάς, ότι ουκ ήτακτήσαμεν εν υμίν, ουδέ δωρεάν άρτον έφάγομεν παρά τίνος, άλλ' εν κοπώ και μοχθώ, νύκτα και ήμέραν εργαζόμενοι, προς το μη έπιβαρήσαί τίνα υμών ούχ ότι ουκ εχομεν έξουσίαν, άλλ' ίνα εαυτούς τύπον δώμεν υμίν εις το μιμείσθαι ημάς. Και γαρ οτε ήμεν προς υμάς, τούτο παρηγγέλλομεν υμίν, ότι τις ου θέλει έργάζεσθαι, μηδέ έσθίετω. Άκούομεν γαρ τινας περιπατούντας εν υμίν ατάκτως, μηδέν εργαζομένους, άλλα περιεργαζομένους· τοις δε τοιούτοις παραγγέλλομεν Και παρακαλούμεν δια του Κυρίου ημών Ιησού Χρίστου, ίνα μετά ησυχίας εργαζόμενοι τον εαυτών άρτον εσθίωσιν" (Β' Θεσ. 3:6-12).

Ας ακούσουμε πόσο καθαρά μας αποκαλύπτει ο απόστολος τις αιτίες της ακηδίας. Εκείνους πού δεν εργάζονται, τους ονομάζει άτακτους, φανερώνοντας με μια λέξη πολλή κακία. Γιατί ο άτακτος είναι και ανευλαβής και αυθάδης στα λόγια και πρόχειρος σε κατηγορίες, και γι' αυτό είναι ακατάλληλος για την ησυχία και δούλος της ακηδίας. Παραγγέλλει λοιπόν να τους αποφεύγουμε, δηλαδή να φεύγουμε μακριά τους, σαν να έχουν μεταδοτική αρρώστια. Κι έπειτα, με τη φράση “και μη κατά την παράδοσιν ην παρέλαβον παρ' ημών”, φανερώνει πώς αυτοί είναι υπερήφανοι και καταφρονητές και ανατροπείς των αποστολικών παραδόσεων. και στη συνέχεια λέει: “ουδέ δωρεάν άρτον εφάγομεν παρά τίνος, άλλ' εν κοπώ και μοχθώ, νύκτα και ημέραν εργαζόμενοι, προς το μη επιβαρήσάί τίνα υμών”. Πω πω! Ο διδάσκαλος των εθνών, ο κήρυκας του Ευαγγελίου, πού ανέβηκε ως τον τρίτο ουρανό, αυτός πού λέει ότι ο Κύριος πρόσταξε τους κήρυκες του Ευαγγελίου να ζουν από το Ευαγγέλιο (Α' Κορ. 9:14), εργαζόταν ο ίδιος νύχτα και μέρα, με κόπο και μόχθο, για να μην επιβαρύνει κανέναν!

Τι λοιπόν θα κάνουμε εμείς, πού είμαστε στην εργασία οκνηροί και επιδιώκουμε τη σωματική ανάπαυση, εμείς, πού ούτε κήρυγμα του Ευαγγελίου μας έχει ανατεθεί ούτε ή μέριμνα για τις Εκκλησίες (αλλά μόνο ή φροντίδα για την ψυχή μας); Για να δείξει όμως πιο καθαρά τη βλάβη πού φέρνει ή αργία, καταλήγει: “μηδέν εργαζομένους, αλλά περιεργαζομένους”. Γιατί από την αργία γεννιέται (ή περιέργεια, από την περιέργεια) ή αταξία και από την αταξία κάθε κακία. (και για να καθορίσει τη θεραπεία τους, συμπληρώνει: “τοις δε τοιούτοις παραγγέλλομεν..., ίνα μετά ησυχίας εργαζόμενοι τον εαυτών άρτον εσθίωσιν”. Κάνει μάλιστα και μια βαρύτερη επίπληξη: “ει τις ου θέλει εργάζεσθαι, μηδέ εσθιέτω”}.

Αυτές τις αποστολικές παραγγελίες έχοντας υπόψη οι άγιοι πατέρες της Αιγύπτου, δεν αφήνουν ποτέ να μένουν αργοί οι μοναχοί, και μάλιστα οι νεώτεροι, επειδή γνωρίζουν ότι, με την υπομονή στην εργασία, και την άκηδία διώχνουν και την τροφή τους προμηθεύονται και όσους έχουν ανάγκη βοηθούν. Γιατί δεν εργάζονται μόνο για τις δικές τους ανάγκες, αλλά και σε ξένους και σε φτωχούς και σε φυλακισμένους δίνουν από την εργασία τους, πιστεύοντας ότι ή αγαθοεργία αυτή είναι θυσία άγια και ευάρεστη στο Θεό, και λένε επίσης οι πατέρες, ότι ο εργαζόμενος πολεμάει μ' ένα δαίμονα πολλές φορές και στενοχωρείται άπ' αυτόν, ενώ ο αργός αιχμαλωτίζεται από χιλιάδες πονηρά πνεύματα.

Από το Γεροντικό

Εκεί πού καθόταν στην έρημο ο αββάς Αντώνιος, έπεσε κάποτε σε άκηδία και σε μεγάλο σκοτισμό από τους λογισμούς. και έλεγε στο Θεό:

Κύριε, θέλω να σωθώ και δεν μ' αφήνουν οι λογισμοί. Δίδαξε με, τι να κάνω στη θλίψη μου; Πώς θα σωθώ;

Σηκώθηκε λοιπόν και απομακρύνθηκε λίγο από το κελί του. Βλέπει τότε κάποιον, πού του έμοιαζε, να κάθεται και να εργάζεται· έπειτα να σηκώνεται από το εργόχειρο του και να προσεύχεται· μετά πάλι να κάθεται και να πλέκει τη σειρά – γιατί αυτό το εργόχειρο έκανε· και αφού πάλι εργάστηκε αρκετά, να σηκώνεται και να ξαναπροσεύχεται. Ήταν άγγελος Κυρίου, σταλμένος για να διορθώσει και να στηρίξει τον Αντώνιο. Στράφηκε μάλιστα και τουείπε:

Έτσι να κάνεις και θα σωθείς.

Μόλις το άκουσε αυτό ο Αντώνιος, ένιωσε πολλή χαρά και θάρρος. Απαλλάχθηκε από την άκηδία, έκανε έτσι (πού του είπε ο άγγελος) και προχωρούσε στο δρόμο της σωτηρίας.

Ένας αδελφός ρώτησε τον αββά Ποιμένα:

Τι να κάνω, πού, όταν κάθομαι στο κελί μου, πέφτω σε αμέλεια;

Και ο γέροντας του αποκρίθηκε:

Κανένα να μην περιφρονήσεις ούτε να κατακρίνεις ούτε να κατηγορήσεις. Τότε ο Θεός θα σου χαρίσει (ψυχική) ανάπαυση, και ή παραμονή σου στο κελί θα είναι

απερίσπαστη.

Ρώτησαν ένα γέροντα: Γιατί ποτέ δεν έπεσες σε αμέλεια;

και αποκρίθηκε: Γιατί κάθε μέρα περιμένω το θάνατο.

Ένας αδελφός ρώτησε τον αββά Ποιμένα για την άκηδία, και ο γέροντας αποκρίθηκε:

Κάθε φορά πού ο άνθρωπος αρχίζει κάτι καλό, τον πολεμάει ή άκηδία. Δεν υπάρχει, πραγματικά, χειρότερο πάθος άπ' αυτήν. Αν όμως τη συνειδητοποιήσει ο άνθρωπος και ενεργοποιήσει μέσα του την υπομονή και τη φιλοπονία, τότε βρίσκει ανάπαυση

.

Του αββά Ισαάκ

Ένα μικρό σύννεφο σκεπάζει το δίσκο του ήλιου· όταν όμως περάσει το σύννεφο, ο ήλιος γίνεται πάλι πολύ θερμός. Έτσι και η άκηδία, καλύπτει για λίγο την ψυχή, στερώντας της το θείο φως· όταν όμως περάσει, ή χαρά (πού δοκιμάζει ή ψυχή) είναι μεγάλη.

Όταν αυξηθεί η υπομονή στις ψυχές μας, είναι φανερό ότι πήραμε μυστικά τη χαρά της θείας παρηγοριάς. Και η δύναμη της υπομονής είναι ανώτερη άπ' όλες τις μορφές χαράς, πού μπορεί να δοκιμάσει η καρδιά.

Πηγή: <http://www.gerontas.com/content/view/493/171/>